

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum liceat mutuo accipere pecuniam sub vsura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Et non habentem et quoniam illi probabiliter creditur fides depositaria, & non distractor depositi ac per hoc committitur ei actus bonus, de bonis sperans. quod fiet ab illo. Hic creditur contra-rium & committitur actus bonus delictus ei, qui probabiliter ti-meretur facturus oppositum. Et propterea hic commissio particeps

QVAESTIO LXXIX.

De partibus integralibus iustitiæ, in quatuor articulis diuisa.

DEINDE considerandum est de partibus integralibus iustitiæ, quæ sunt boni facere, & a malo declinare, & de vitis oppositis. Circa quod queritur quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum duo predicta sint partes iustitiæ.
- ¶ Secundo, Vtrum transgressio sit speciale peccatum.
- ¶ Tertio, Vtrum ommissio sit speciale peccatum.
- ¶ Quarto, De comparatione ommissionis ad transgressionem,

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum, declinare a malo, & facere bonum, sint partes iustitiæ.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod declinare a malo, & facere bonum, non sint partes iustitiæ. Ad quamlibet enim virtutem pertinet facere bonum opus, & malum vitare: sed partes non excedunt totum. ergo declinare a malo, & facere bonum, non debent poni partes iustitiæ, quæ est quedam virtus specialis.

¶ 2. Preterea. Super illud Psal. 33. Diuertere a malo, & facere bonum, dicitur glo. Illud vitare culpam, scilicet diuertere a malo, hoc meretur uitam, & palmam, scilicet facere bonum: sed quilibet pars virtutis meretur palmam, & uitam. ergo declinare a malo non est pars iustitiæ.

¶ 3. Preterea. Quæcumque ira se habent, quod vnum includitur in alio, non distinguuntur ab inuicem, sicut partes alicuius totius: sed declinare a malo includitur in hoc, quod est facere bonum, nullus enim simul facit bonum, & malum. ergo declinare a malo, & facere bonum, non sunt partes iustitiæ.

SED CONTRA est, quod Aug. i. lib. de correptione & gratia ponit, ad iustitiam legis pertinere, declinare a malo, & facere bonum.

RESPOND. Dicendum, quod si loquamur de bono, & malo in cõi, facere bonum, & vitare malum pertinet ad omnem virtutem: & si hoc non ponitur partes iustitiæ, nisi forte

A temperato facere intemperatum. Constituta uero æqualitatem a me potest alius me inuito corrumpere, ut patet cum reddendum iustitiam agrum iohanni, & alter inbet eundem agrum ab eo auferendum. Corruptum. n. ille æqualitatem, quam ego feci. Et hinc intentum ad propositum differentia clara habetur. quod in alijs uirtutibus facere medium, & non corrumpere illud, idem est, sicut illuminatio cõmuni.

In iustitia autem facere æqualitatem, & non corrumpere illam, diuersa sunt: quia æqualitas facta in rebus non conseruatur ex meo facere, quia non dependet a me: potest namque a multis alijs corrumpi. Quia ergo aliud est facere æqualitatem, & aliud est corrumpere æqualitatem factam a se, uel ab alio, & hoc non habet locum in alijs uirtutibus: ideo facere bonum, & declinare a malo, quæ hæc important, assignantur specialiter iustitiæ, & non alijs uirtutibus. Et quia auctor non uidetur ex literæ superficie super hæc se fundasse differentiam, ideo respondendo ad obiecta dicitur, quod differentia ista secundum ueritatem non attenditur penes recessum a termino a quo, puta, malo: & accessum ad terminum ad quem, puta, bonum: sed penes facere terminum ad quem, & non corrumpere illum. Et hoc exprimitur litera, assignando, quare specialiter hæc sunt partes iustitiæ, ut patet in hac responsione. Causa autem quare litera de alijs uirtutibus meminit accessum ad medium, & recessum ab extremis, & hoc contrapositione, ut apparet, ueræ differentie, quæ est secundum facere, & non corrumpere, fuit, quia auctor a notioribus docebat, & manifestis. Manifestum autem est, quod in alijs uirtutibus declinare a malo, & facere bonum communitur sumuntur pro recessu ab extremis, & accessu ad medium. Et propterea ostendit, quod hæc manifeste importata per has partes in alijs uirtutibus non sunt duæ partes. Et per oppositum est, quod illa quæ manifeste importantur per easdem partes in materia iustitiæ, sunt duæ partes: ita quod auctor

iustitia accipiatur prout est omnis uirtus. Quamuis etiã iustitia hoc modo accepta respiciat quãdam rõnem boni specialem, prout. scilicet debitum in ordinem ad legem diuinam, uel humanam: sed iustitia secundum quod est specialis uirtus, respicit bonum sub rõne debiti ad proximum. Et secundum hoc ad iustitiã specialem pertinet facere bonum sub ratione debiti in comparatione ad proximum, & vitare malum oppositum. s. quod est nocium proximo. Ad iustitiã uero generalem pertinet facere bonum debitum in ordine ad cõitatem, uel ad Deum, uel uitare malum oppositum. Dicuntur autẽ hæc duo partes iustitiæ generalis, uel specialis quasi integrales: quia utrumque eorũ requiritur ad perfectum actum iustitiæ. Ad iustitiã uero pertinet æqualitatem constitucere in his, quæ sunt ad alterum, ut ex supradictis patet. Eiusdem autem est constitucere aliquid, & cõstitutum conseruare in his, quæ sunt ad alterum. Constituit autem quis æqualitatem iustitiæ faciendõ bonum, id est, reddendõ alteri, quod ei debetur. Cõseruat autem æqualitatem iustitiæ iam constitutã declinãdo a malo, id est, nullum nocumẽtum proximo inferẽdo.

AD PRIMVM ergo dicendũ, quod bonũ, & malum hic accipiuntur sub quadã spali rõne, per quã appropriantur iustitiæ. Iõ tñ hæc duo ponuntur partes iustitiæ: scilicet aliq̃ propriã rõnem boni, & mali, nõ aut alicuius alterius uirtutis moralis: quia aliæ uirtutes morales consistunt circa passiones, in quibus bonum facere, est uenire ad medium, quod est declinare ab extremis quasi a malis. Et sic in idẽ redit, quod ad alias uirtutes, facere bonũ, & declinare a malo; sed iustitia consistit circa operationes, & res exteriores, in quibus aliud est facere æqualitatem, & aliud est factã non corrumpere.

AD SECVDVM dicendũ, quod declinare a malo, s. m. quod ponit pars iustitiæ, nõ importat negationẽ purã, quod est nõ facere malum: hoc enim nõ meretur palmam, sed solum uitã poenã. Importat autem motũ uoluntatis repudiãtis malum, ut ipsum nomẽ declinationis ostendit: & hoc est meritorium, præcipue quã aliquis impugnatur, ut malũ faciat, & resistit.

Secunda Secunda s. Thomæ. AA 2 primo

q. 58. artic. 2.

AA 2 primo

AA 2 primo